

Byla C-743/22

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2022 m. gruodžio 1 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunal Supremo (Aukščiausias Teismas, Ispanija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. lapkričio 15 d.

Kasatorė:

DISA SUMINISTROS Y TRADING, S.L.U.

Kita kasacinio proceso šalis:

Agencia Estatal de la Administración Tributaria (Valstybinė mokesčių administratoriaus agentūra, Ispanija)

Pagrindinės bylos dalykas

Angliavandenilių akcizas – Autonominės srities mokesčio tarifas – Prašymas patikslinti mokesčių deklaracijas ir grąžinti nepagrįstai sumokėtas sumas, nes jos neatitinka Sąjungos teisės – Apmokestinamojo asmens, kuriam pagal teisės aktus perkeltas mokestis, prašymas – Procedūros vykdymas – Nepagrįsto praturtėjimo įrodymas

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl išaiškinimo – SESV 267 straipsnis – Nacionalinės nuostatos atitiktis Direktyvai 2003/96/EB – Mokesčio tarifas, taikomas tik autonominės srities teritorijoje

Prejudicinis klausimas

Ar 2003 m. spalio 27 d. Direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, visų pirma jos 5 straipsnis, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės normos, kaip antai 1992 m. gruodžio 28 d. Akcizų įstatymo Nr. 38/1992 50ter straipsnis, pagal kurį autonominėms sritims buvo leidžiama tam pačiam produktui nustatyti angliavandenilių akcizo tarifus, diferencijuotus pagal teritoriją?

Nurodoma jurisprudencija ir Sąjungos teisės nuostatos

2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą: 4, 5 ir 6 straipsniai.

2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Weber's Wine World ir kt.*, C-147/01, EU:C:2003:533, 115 ir 116 punktai.

2017 m. birželio 14 d. Sprendimo *Compass Contract Services*, C-38/16, EU:C:2017:454, 29 ir 30 punktai.

2005 m. spalio 6 d. Sprendimo *MyTravel*, C-291/03, EU:C:2005:591, 17 punktas.

2011 m. spalio 20 d. Sprendimas *Danfoss ir Sauer-Danfoss*, C-94/10, EU:C:2011:674.

2011 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Lady & Kid ir kt.*, C-398/09, EU:C:2011:540, 20 punktas.

1997 m. sausio 14 d. Sprendimo *Comateb ir kt.*, C-192/95–C-218/95, EU:C:1997:12, 22 punktas.

2022 m. vasario 7 d. Nutarties *Vapo Atlantic*, C-460/21, EU:C:2022:83, 40 punktas.

2012 m. spalio 25 d. Sprendimas *Komisija / Prancūzija*, C-164/11, nepaskelbtas Rink., EU:C:2012:665.

2021 m. sausio 14 d. Sprendimas *Komisija / Italija (Kompensacija degalams įsigyti)*, C-63/19, EU:C:2021:18.

2018 m. liepos 25 d. Sprendimas *Messer France*, C-103/17, EU:C:2018:587.

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

Ley 38/1992 de 28 de diciembre, de Impuestos Especiales, en su versión modificada por la Ley de Presupuestos Generales del Estado para el año 2012

(1992 m. gruodžio 28 d. Akcizų įstatymas Nr. 38/1992, iš dalies pakeistas 2012 m. Bendrojo valstybės biudžeto įstatymu).

50ter straipsnis

„1. Autonominės sritys gali nustatyti autonominės srities angliavandenilių mokesčio tarifą, siekdamos papildomai apmokestinti atitinkamose teritorijose suvartojamus produktus <...>. Autonominės srities mokesčio tarifas taikomas laikantis šio įstatymo nuostatų ir autonominių sričių finansavimą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytų apribojimų ir sąlygų.

2. Taikytinas autonominės srities mokesčio tarifas atitinka tos autonominės srities, kurios teritorijoje apmokestinti produktai galutinai suvartojami, tarifą. <...>

3. Apmokestinamieji asmenys [įmonių, iš kurių produktai persiunčiami į kitos nei jų buvimo vietos autonominės srities teritoriją, savininkai] turi teisę iš mokėtinų sumų atskaityti sumas <...>, atitinkančias taikomą autonominės srities tarifą, kurį jie anksčiau sumokėjo dėl mokesčio perkėlimo, arba įtrauktas į kainą. Jeigu atskaitoma suma kiekvieną mokestinį laikotarpį viršija mokėtiną sumą, apmokestinamasis asmuo turi teisę į skirtumo gražinimą arba kompensavimą teisės aktuose nustatytais sąlygomis. <...>“

Šis straipsnis 2019 m. sausio 1 d. buvo panaikintas pagal *Ley de Presupuestos Generales del Estado para 2018* (2018 m. Bendrojo valstybės biudžeto įstatymas), taigi autonominės srities mokesčio tarifas įtrauktas į specialų valstybės tarifą, „siekiant pagal Bendrijos teisės aktus užtikrinti rinkos vientisumą kuro ir degalų srityje, – ši priemonė nereiškia, kad sumažėja autonominių sričių išteklių“.

Ley 22/2009, de 18 de diciembre, por la que se regula el sistema de financiación de las Comunidades Autónomas (2009 m. gruodžio 18 d. Įstatymas Nr. 22/2009, reglamentuojantis autonominių sričių finansavimo sistemą (nuo 2013 m. galiojanti redakcija)).

44 straipsnis „Autonominei sričiai perduodamos pajamos, gautos jos teritorijoje taikant autonominės srities angliavandenilių mokesčio tarifą.“

Pagal šio įstatymo septintąją pereinamojo laikotarpio nuostatą autonominės srities angliavandenilių mokesčio dalis pakeitė ankstesnio autonominės srities mažmeninės prekybos tam tikrais angliavandeniliais mokesčio dalį, kuri panaikinta 2012 m. gruodžio 31 d.

Reglamento general de desarrollo de la Ley 58/2003, de 17 de diciembre, General Tributaria, en materia de revisión en vía administrativa (Bendrasis reglamentas, kuriuo įgyvendinamas 2003 m. gruodžio 17 d. Bendrasis mokesčių įstatymas Nr. 58/2003 dėl peržiūros administracine tvarka; toliau – RRVA) (patvirtintas 2005 m. gegužės 13 d. Karaliaus dekretu Nr. 520/2005).

14 straipsnis „1. Teisę prašyti grąžinti nepagrįstai sumokėtas sumas turi šie asmenys ar subjektai:

<...>

c) <...> asmuo ar subjektas, kuriam perkeltas mokestis, jeigu nepagrįstai sumokėta suma susijusi su mokesčiais, kuriuos privaloma perkelti pagal teisės aktus.

2. Teisę susigrąžinti nepagrįstai deklaruotas sumas turi šie asmenys ar subjektai:

c) asmuo arba subjektas, kuriam perkeltas mokestis, jeigu nepagrįstai sumokėtos sumos susijusios su mokesčiais, kurie pagal teisės aktus turi būti perkelti kitiems asmenims ar subjektams. <...>“

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 Įmonė DISA, SUMINISTROS Y TRADING, S. L. (toliau – DISA) kreipėsi į Ispanijos mokesčių administratorių (toliau – Mokesčių agentūra) ir paprašė ištaisyti įvairių apmokestinamųjų asmenų pateiktas 2013–2015 m. angliavandenilių akcizo (toliau – AA) mokesčių deklaracijas, veikdama kaip apmokestinamasis asmuo, kuriam pagal teisės aktus perkeltos deklaruotos šio akcizo sumos, susijusios su autonominės srities dalimi, ir grąžinti sumokėtas to mokesčio sumas, nes manė, kad nurodyta autonominės srities dalis prieštarauja Europos Sąjungos teisei.
- 2 Mokesčių agentūra šiuos prašymus atmetė sprendimais, kuriuos DISA užginčijo *Tribunal Económico-Administrativo Central* (Centrinis ekonominių ir administracinių bylų teismas, Ispanija); šis teismas jos skundą atmetė implicitiniu sprendimu. DISA dėl to implicitinio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Audiencia Nacional* (Nacionalinis teismas, Ispanija); jis buvo atmestas 2020 m. lapkričio 25 d. sprendimu. Dėl šio sprendimo DISA pateikė kasacinį skundą *Tribunal Supremo* – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme.
- 3 Kalbant apie pagrindinės bylos aplinkybes pažymėtina, kad šis skundas yra vienas iš kelių *Tribunal Supremo* nagrinėjamų kasacinių skundų, kuriais autonominės srities nustatyta AA dalis, t. y. autonominės srities teritorijoje taikomo akcizo tarifo dalis, ginčijama dėl to, kad laikoma prieštaraujančia Europos Sąjungos teisei. Dėl klausimo, *kas gali prašyti mokesčių administratoriaus grąžinti nepagrįstai sumokėtas mokesčio sumas dėl to, kad tą mokestį laiko prieštaraujančiu ES teisei, ir kokios procedūros taikomos*, pažymėtina, jog, kaip matyti iš kai kurių kasacinių skundų, grąžinti nepagrįstai sumokėtas sumas mokesčių administratoriaus prašė tretieji asmenys, nesusiję su mokestiniais teisiniais santykiais; jie, kaip degalų pirkėjai, teigė, kad prisiėmė mokesčių našta dėl padidėjusios kainos. Kasacinėje byloje Nr. 1908/20 pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad toks prašymas yra priimtinas, o kasacinėje byloje Nr. 1902/21, priešingai, pirmosios instancijos teismas priėmė kitokį sprendimą:

pripažino, kad su teisiniais ir mokestiniais santykiais nesusijęs trečiasis asmuo negali prašyti vykdyti mokestinę procedūrą dėl nepagrįstai sumokėtų sumų grąžinimo, – jis turi pareikšti civilinį ieškinį prieš pardavėją arba prireikus reikalauti, kad valstybė prisiimtų finansinę atsakomybę už Sąjungos teisės nevykdymą, jeigu gali įrodyti priežastinį ryšį tarp mokesčių taisyklės ir patirtos finansinės žalos.

- 4 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nors, kaip nurodė Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, valstybė narė privalo grąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktus mokesčius (2017 m. birželio 14 d. Sprendimo *Compass Contract Services*, C-38/19, 29 punktas), taip pat akivaizdu, kad Sąjungos teisėje neregamentuojamos procedūros, kaip užtikrinti tokio grąžinimo veiksmingumą, todėl kiekviena valstybė narė turi numatyti šios teisės įgyvendinimo sąlygas, turinčias atitikti lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus (2005 m. spalio 6 d. Sprendimo *Mytravel*, C-291/03, 17 punktas) – kriterijus, kurie šioje byloje nenagrinėjami. Ispanijoje naudojantis šia procesine autonomija subjektui, kuriam pagal teisės aktus perkeltas nepagrįstas mokestis, kaip teisinių ir mokestinių santykių sudedamoji dalis, RRVA 14 straipsnyje suteikiama *teisė prašyti* grąžinti sumokėtas sumas *ir jas atgauti*. DISA yra subjektas, kuriam kiti apmokestinamieji asmenys pagal teisės aktus perkėlė AA, todėl taikant Ispanijos teisę ji teisėtai gali *prašyti* Mokesčių agentūros tiek ištaisyti mokesčių deklaraciją, tiek grąžinti tokias perkeltas sumas, o prireikus, jeigu laikomasi teisės aktuose ir jurisprudencijoje nustatytų reikalavimų, *susigrąžinti* lėšas vykdant mokestinę nepagrįstai sumokėtų sumų grąžinimo procedūrą.
- 5 Šios išvados negalima paneigti remiantis *Abogado del Estado* (valstybės advokatas) pateikta nuoroda į Italijos teismo prašymą priimti prejudicinį sprendimą, dėl kurio pradėta byla *Gabel Industria Tessile SpA, Canavesi SpA / A2A Energia SpA ir kt.*, C-316/22; *Abogado del Estado* mano, kad dėl šios bylos kasacinio skundo nagrinėjimas turi būti sustabdytas ir nereikia pateikti prejudicinio klausimo, kol Teisingumo Teismas nuspręs dėl Italijos teismo išreikštų abejonių. Iš tiesų toje byloje nagrinėjama situacija, kai galutiniam vartotojui atsisakyta suteikti teisę tiesiogiai iš valstybės reikalauti grąžinti nepagrįstai sumokėtą mokestį ir jis gali pareikšti tik civilinį ieškinį prieš apmokestinamąjį asmenį. Teisingumo Teismas savo jurisprudencijoje yra pripažinęs, kad įrodžius, jog mokestis buvo perkeltas galutiniam vartotojui (pirkėjui), valstybė narė iš esmės gali atmesti jo prašymą grąžinti mokestį motyvuodama tuo, kad ne pirkėjas sumokėjo mokestį mokesčių administratoriui, su sąlyga, kad pirkėjas – jeigu jam iš tikrųjų tenka finansinė našta – pagal nacionalinę teisę gali pareikšti civilinį ieškinį prieš apmokestinamąjį asmenį (arba mokestį išskaičiavusį subjektą) ir kad šiam asmeniui nėra praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga atlyginti pirkėjo patirtą žalą, visų pirma kai apmokestinamasis asmuo yra nemokus; tokiu atveju pirkėjas savo prašymą grąžinti sumokėtas sumas gali pateikti tiesiogiai mokesčių administratoriui (2011 m. spalio 20 d. Sprendimas *Danfoss A/S*, C-94/10). Pareiga įvertinti, ar galiausiai dėl civilinio ieškinio, t. y. nacionalinio civilinio proceso, tampa

nejmanoma arba pernelyg sunku pasinaudoti ta teise, tenka tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

- 6 Dėl abejonių, susijusių su *nepagrįsto praturtėjimo principu, kaip pareigos grąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktus mokesčius išimtimi*, pažymėtina, kad nors DISA teigia, kad Ispanijos teisės aktuose, t. y. RRVA 14 straipsnyje, nereikalaujama įrodyti, jog susigrąžinusi neteisėtą mokestį ji nepagrįstai nepraturtės, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo klausimu primena Teisingumo Teismo jurisprudenciją, pagal kurią nepagrįstai sumokėto mokesčio tiesioginis perkėlimas pirkėjui yra vienintelė teisė susigrąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktus mokesčius išimtis (2011 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Lady & Kid ir kt.*, C-398/09, EU:C:2011:540, 20 punktas). Iš tiesų mokesčio, kurį ūkio subjektas jau gavo iš pirkėjo, grąžinimas tam ūkio subjektui reikštų dvigubą mokėjimą, kuris gali būti pripažintas nepagrįstu praturtėjimu, o pirkėjui nebūtų kompensuotos mokesčio neteisėtumo pasekmės (1997 m. sausio 14 d. Sprendimo *Comateb ir kt.*, C-192/95–C-218/95, EU:C:1997:12, 22 punktas). Be to, nacionalinės institucijos ir teismai turi užkirsti kelią nepagrįstam praturtėjimui, net jei nacionalinėje teisėje tai nėra numatyta (2022 m. vasario 7 d. Nutarties *Vapo Atlantic*, C-460/21, EU:C:2022:83, 40 punktas).
- 7 Taigi atsižvelgiant į tai, kad klausimas, ar faktiškai yra perkeltas visas mokestis, ar jo dalis, priklauso nuo įvairių kiekvienam komerciniam sandoriui būdingų veiksnių ir kad galiausiai tai yra fakto klausimas, kurį turi išnagrinėti nacionalinis teismas, nereikia pateikti prejudicinio klausimo dėl nepagrįsto praturtėjimo principo (šio principo aspekto, susijusio su pareigos grąžinti išvengimu) – tas klausimas bus tinkamai įvertintas sprendime, priimtame išnagrinėjus šį kasacinį skundą, atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes ir gausią Teisingumo Teismo jurisprudenciją atitinkamu klausimu.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 8 Grįsdama savo reikalavimus DISA teigė, kad nuo 2013 m. sausio 1 d. galiojančio Akcizų įstatymo Nr. 38/1992 50ter straipsnyje nustatytas autonominės srities AA tarifas prieštarauja Sąjungos teisei, nes pažeidžiamos tam tikros Direktyvos 2003/96 nuostatos. Konkrečiai kalbant, DISA nurodė, kad su akcizais susijusi mokesčių našta, tenkanti kiekvieno produkto ir naudojimo atveju, visoje šalies teritorijoje turi būti vienoda ir negali būti regioninių skirtumų. Jos nuomone, iš Direktyvos 2003/96 5 straipsnio matyti, kad valstybės narės diferencijuotus mokesčių tarifus gali taikyti tik aiškiai išvardytais atvejais, o kitais atvejais – negali. DISA tvirtina, kad tai, jog šis autonominės srities AA tarifas įtrauktas į specialųjį valstybinį tarifą (po to, kai dėl Komisijai pateikto skundo 2019 m. sausio 1 d. panaikintas Akcizų įstatymo 50ter straipsnis), reiškia, jog teisės aktų leidėjas netiesiogiai pripažįsta, kad diferencijuoti autonominės srities AA tarifai prieštaravo Sąjungos teisei. DISA taip pat teigia, kad, kaip pažymėjo buvęs Komisijos mokesčių ir muitų sąjungos generalinio direktorato generalinis direktorius Michel Aujean, „šiomis aplinkybėmis remiantis turima informacija

atrodo, kad, jeigu būtų taikomi diferencijuoti autonominių sričių akcizai, nebūtų paisoma pagrindinio suderintų akcizų darnumo principo“ (citata pateikta ataskaitoje „*Autonominio finansavimo sistemos reforma. Komisija, atsakinga už naujos autonominių sričių finansavimo sistemos, taikomos nuo 2002 m., tyrimus ir pasiūlymus dėl jos*“). Be to, DISA nurodo, kad nagrinėjamai bylai galima taikyti 2012 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Komisija / Prancūzija*, C-164/11, kuriame jis pripažino, kad Prancūzija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvą 2003/96, nes išlaikė mokesčių diferencijavimą pagal regionus, dėl kurio galėjo atsirasti elektros energijos kainų skirtumų. Galiausiai DISA tvirtina, kad suderintam apmokestinimui akcizais taikomas *nacionalinio vienodumo principas*, pagal kurį mokesstinė našta, tenkanti kiekvieno produkto ir naudojimo atveju, visoje šalies teritorijoje turi būti vienoda ir negali būti regioninių skirtumų; ji remiasi generalinio advokato Jean Richard de la Tour išvada byloje C-63/19.

- 9 Atsižvelgdamas į Sąjungos teisės poveikį nagrinėjamai bylai prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas paragino šalis pateikti esmines pastabas dėl autonominės srities AA tarifo atitikties Sąjungos teisei pagal Direktyvą 2003/96, vertinant iš skirtingų perspektyvų.
- 10 Savo atsakyme DISA iš esmės nurodė, kad nereikia pateikti prejudicinio klausimo, nes pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją autonominės srities AA tarifas prieštarauja Direktyvos 2003/96 5 straipsniui, aiškinamam kartu su jos 4, 14, 15, 17 ir 19 straipsniais: diferencijuotas (pagal autonomines sritis) tarifas neatitinka *nacionalinio vienodumo principo*, pagal kurį visoje šalies teritorijoje akcizo tarifas turi būti vienodas kiekvieno produkto ir naudojimo atveju ir negali būti regioninių skirtumų.
- 11 Savo ruožtu *Administración del Estado* (Valstybės administracija) pažymėjo, kad nereikia pateikti prejudicinio klausimo, nes, pirma, klausimas dėl autonominės srities AA tarifo atitikties Sąjungos teisei nebuvo aptariamasis nei nagrinėjant apeliacinį skundą, nei pirmosios instancijos teisme ir yra hipotetinis klausimas; antra, nei pagal Direktyvos 2003/96 5 straipsnį, nei pagal kitas jos nuostatas, nei pagal 2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyvą 2008/118/EB dėl bendros akcizų tvarkos, panaikinančią Direktyvą 92/12/EEB, neturi būti nustatyti mokesčių tarifai, vienodi visose valstybėse, o reikia numatyti tik minimalius mokesčių tarifus; trečia, autonominės srities mokesčių tarifas nustatomas naudojantis politine autonomija finansų srityje, Ispanijos Konstitucijoje garantuojama autonominėms sritims ir saugoma pagal SESV 4 straipsnio 2 dalį; ketvirta, tai, kad siekdamas papildomai apmokestinti kai kuriuos Akcizų įstatymo 50ter straipsnyje nurodytus produktus autonominės sritis nustato savo mokesčių tarifus, nekelia pavojaus tinkamam vidaus rinkos veikimui.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kilo abejonių dėl to, ar autonominės srities nustatyta AA dalis atitinka Sąjungos teisę.

- 13 Iš tuo pačiu klausimu pateiktų kasacinių skundų matyti, kad nė vienas žemesnės instancijos teismas nėra priėmęs sprendimo šiuo klausimu, nes visada buvo nagrinėjama, ar teisingai pasirinkta procedūra siekiant gražinti nepagrįstai sumokėtas sumas. Apeliacine tvarka apskųstame 2020 m. lapkričio 25 d. sprendime *Audiencia Nacional* pripažino, kad siekiant išsklaidyti teises abejones dėl Direktyvos 2003/96 aiškinimo tikslinga pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, tačiau ji tik atmetė prašymą gražinti DISA sumokėtas sumas, nes apeliante neįrodė, kad šių sumų neperkėlė kitiems asmenims (tai būtų užkirtę kelią nepagrįstam praturtėjimui). Remdamasis 2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Weber's Wine World ir kt.*, C-147/01, *Audiencia Nacional* savo sprendime nurodė, kad „nors pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją draudžiama nustatyti Europos Sąjungos teisei prieštaraujančių mokesčių gražinimo procedūrų ypatumus ir numatyti mokesčio perkėlimo prezumpcijas ar įrodinėjimo reikalavimus, dėl kurių neįmanoma arba labai sunku įrodyti, kad mokestis perkeltas, teismas mano, jog apeliante reikalavimo negalima patenkinti, nes ji nesilaiko sąžiningos ir skaidrios procesinės pozicijos, reikalaujama gražinti milijonines mokesčių sumas ir net minimaliai nesistengdama įrodyti, kad toks gražinimas nereiškia nepagrįsto jos praturtėjimo, ir pateikti teismui konkrečią informaciją apie sandorius, įvykdytus įsigaliojus autonominės srities tarifui, apie degalų kainų pokyčius tarifo galiojimo laikotarpiu arba prireikus pelno sumažėjimą dėl to, kad sumažėjo pardavimų apimtis perkėlus mokesčių našta pirkėjui“.
- 14 Priešingai nei teigia *Abogado del Estado*, šis prejudicinis klausimas nėra hipotetinis. Iš tiesų DISA administracine tvarka prašė gražinti sumas, kurias ji sumokėjo kaip AA „autonominės srities dalį“, remdamasi tuo, kad jos prieštarauja Sąjungos teisei; šį reikalavimą ji išlaikė ir pateikė *Audiencia Nacional* bei *Tribunal Supremo*. Be to, Mokesčių agentūra pripažino, kad DISA turėjo teisę prašyti gražinti sumas per mokesstinę procedūrą, nes ji yra apmokestinamasis asmuo, kuriam perkeltas mokestis. Vis dėlto būtent pirmosios instancijos teismas pirmą kartą suabejojo DISA teise reikalauti tokio gražinimo; jis nusprendė, kad DISA galėjo nepagrįstai praturtėti, nes neįrodė, jog mokesčių naštos neperkėlė degalų pirkėjams (nustačiusi atitinkamą kainą). Kita vertus, *Tribunal Supremo* turi žinoti, kaip aiškinamos tam tikros Direktyvos 2003/96 nuostatos, kuriomis, kaip mano gražinti sumas prašę subjektai, pateisinama nepagrįsta AA „autonominės srities dalis“. Kalbant apie šį kasacinį skundą pažymėtina, kad dėl DISA teisės vykdant atitinkamą mokesstinę procedūrą reikalauti gražinti nepagrįstai sumokėtas sumas turi būti sprendžiama pagal nacionalinę teisę, remiantis procesinės autonomijos principu; jau buvo nurodyta, kad negalima atsisakyti suteikti DISA tokią teisę. Kitas klausimas yra poveikis, kuris gali atsirasti dėl nepagrįsto praturtėjimo principo, laikomo teisės susigrąžinti tas sumas išimtimi, ir su jo įrodinėjimo pareiga susiję klausimai, kuriuos Teisingumo Teismas bet kuriuo atveju jau yra pakankamai išaiškinęs.
- 15 Atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo priimtus sprendimus, kuriais šalys rėmėsi siekdamos paneigti būtinybę pateikti prejudicinį klausimą, visų pirma sprendimus bylose C-164/11 ir C-63/19, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs

teismas mano, kad iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos nėra aišku, ar Direktyvos 2003/96 5 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį valstybėje narėje draudžiama energetikos produktų bei elektros energijos apmokestinimo srityje nustatyti pagal teritoriją diferencijuotus mokesčio tarifus tam pačiam produktui ir apibrėžti, kokiomis sąlygomis jie turi būti nustatyti. Taigi nuo išaiškinimo priklauso, koks sprendimas bus priimtas byloje.

DARBINIS VERTINMAS